

KS. JÓZEF WINKOWSKI

**ZARYS
ETYKI I ASCETYKI
KATOLICKIEJ**

KRAKÓW 1947
WYDAWNICTWO MARIACKIE

SPIS RZECZY.

Czytanie na dzień:

Str.

1. Bożym szlakiem ku szczęściu...

Boskie źródła naszej nauki. — Ostatecznym szczęściem zbawienie wieczne. — Etyka Chrystusowa, a szczęście ziemskie. — Żywotna wartość etyki katolickiej 5

CZĘŚĆ PIERWSZA

Nauka o zasadniczych podstawach i prawach moralności chrześcijańskiej.

czyli

Etyka ogólna

ROZDZIAŁ I. — CEL.

2. Przeznaczenie człowieka. — Jego celem oddanie chwały Bogu. — Przez to osiągnięcie własnego istotnego szczęścia. — Wartość życia 12

3. Życie nadprzyrodzone

Życie ziemskie przygotowaniem do celu nadprzyrodzonego. — Zjednoczenie z Chrystusem przez łaskę istotą życia nadprzyrodzonego. — Boski początek tego życia i konieczność jego zachowania. — Jego bogactwo 18

4. Cel zaziemski a kultura doczesna

Pozorna sprzeczność. — Istota kultury. — Katolicyzm a kultura doczesna: a) duchowa — b) materialna 24

ROZDZIAŁ II. — WOLNOŚĆ.

5. Wolność i odpowiedzialność

Konieczność wolności woli. — Dowody z nauki objawionej. — Dowody rozumowe. — Zasadniczy błąd przeciwników 31

6. **Ograniczenia wolności woli**
Świadomość i wolność podstawą odpowiedzialności. — Ograniczenia wolnej woli: a) nieświadomość, b) namietności, c) nałóg. — Dalsze czynniki ograniczające 37
7. **Kształcenie woli**
Wola władzą ślepą; groźną przez skażenie grzechem pierworodnym. — Dzieło naprawy woli w upodobieniu jej do woli Boga. — Kilka prawideł kształcenia woli. — Doniosłość tej pracy dla jednostki i społeczeństwa 43

ROZDZIAŁ III. — NORMA.

8. **Norma moralności**
Jej pojęcie i boski początek. — Norma bliższa (podręczna) w sumieniu. — Normy fałszywe. — Wartość normy katolickiej 50
9. **Prawo**
Źródła prawa i jego rodzaje. — Prawo przyrodzone. — Potrzeba prawa nadprzyrodzonego (pozytywnego); jego podział. — Prawo ludzkie; warunki, pod którymi obowiązuje 55
10. **Kazanie na górze**
Jego znaczenie dla N. Zakonu. — Tło i przewodnia idea. — Kilka zasad naczelných. — Wartość praktyczna 62
11. **Sumienie**
Pojęcie sumienia. — Jego rodzaje. — Praktyczne zasady postępowania w wątpliwości moralnej. — Kształcenie sumienia 68
12. **Obowiązek**
Pojęcie i wielkość moralna obowiązku. — Wartość poczucia obowiązku. — Rodzaje obowiązków. — Wewnętrzne zadowolenie nagrodą ich spełniania 74

ROZDZIAŁ IV. — CZYN.

13. **Czyn zgodny z normą moralności (czyli dobry) i cnota**
Stosunek czynu ludzkiego do normy. — Składniki mo-

Str.

Str.

- ralne czynu dobrego. — Różne stopnie jego wartości. — Cnota 80
14. **Cnoty chrześcijańskie**
Początek cnót nadprzyrodzonych. — Ich podział; cnoty moralne główne. — Cnoty przyrodzone w etyce katolickiej. — Wartość cnoty dla charakteru i życia 87
15. **Czyn niezgodny z normą moralności — zły (grzech)**
Grzech zjawiskiem anormalnym w dziedzinie etycznej. — Jego geneza; pokusa i sposobność. — Rodzaje grzechu: a) grzech ciężki — b) grzech lekki 94
16. **Grzechy główne**
Grzechy główne wrogami głównych cnót nadprzyrodzonych. — Pycha. — Zazdrość. — Gniew 102
17. **Nałóg**
Początek nałogów. — Ich rodzaje. — Niebezpieczeństwo. — Środki zaradcze 108

ROZDZIAŁ V. — POGLĄD NA ETYKĘ OGÓLNA.

18. **Wspaniała konstrukcja zasad etyki katolickiej. — Jej uniwersalność. — Etyka niezależna. — Najwyższy sprawdzian wartości etyki Chrystusowej** 115

CZĘŚĆ DRUGA

Nauka o szczegółowych obowiązkach moralnych człowieka,
czyli

Etyka szczegółowa

ROZDZIAŁ VI. — DEKALOG.

19. **Nigdy nieprzedawniona wartość Dziesięciu Przykazań. — Ich majestat i mądrość. — Bezwzględny obowiązek posłuszeństwa. — Celem Dekalogu dobro ludzkości** 124

A. OBOWIĄZKI WZGLĘDEM BOGA.

ROZDZIAŁ VII. — CZĘŚĆ BOGA.

20. **Obowiązek czci bożej; jej pojęcie i podział. — Zaszczyt człowieka w jej składaniu. — Część wewnętrzna: a) przez nadzieję — b) przez miłość** 130

ROZDZIAŁ VIII. — CZEŚĆ WEWNĘTRZNA.

21. Wiara

Pojęcie wiary; jej nadprzyrodzony charakter. — Wiara najwyższym stopniem poznania. — Rola wiary w świecie nauki i wiedzy. — Trudności w wierze religijnej 137

22. Przyczyny niewiary. — Potrzeba wiary: a) dla jednostki — b) dla rodziny i społeczeństwa. — Przymioty wiary 145

23. Grzechy przeciw wierze: a) indyferentyzm religijny — b) spirytyzm. — Obrona wiary; „Indeks“ dzieł zakazanych. — Wolność przekonań i tolerancja . . . 152

ROZDZIAŁ IX. — CZEŚĆ ZEWNĘTRZNA —
A) ZWYCZAJNA.

24. Modlitwa

Pojęcie modlitwy; konieczność przygotowania do niej. — Modlitwa myślna. — Trudności modlitwy. — Udział ciała 159

25. Treść i cel modlitwy. — Obowiązek i potrzeba. — Przemyślenia. — Czas i miejsce 165

26. Dzień święty

Boski początek dnia świętego; niedziela. — Święta kościelne. — Owoce święcenia niedzieli. — Współczesne na nią zamachy 172

27. Obowiązkiem katolika uczestnictwo w niedzielnej ofierze mszy św. — Fizyczne i duchowe warunki tego udziału. — Przeszkody zwalniające od niego. — Konieczność wiary i uświadomienia 180

28. Obowiązek wstrzymania się od ciężkiej pracy. — Jej rodzaje. — Przyczyny zwalniające od prawa. — Błogosławieństwa dnia świętego 186

ROZDZIAŁ X. — CZEŚĆ ZEWNĘTRZNA —
B) NADZWYCZAJNA.

29. Przysięga i ślub

Przysięga wyjątkowym aktem czci bożej; jej pojęcie i ważność. — Jej godziwość moralna. — Pojęcie

ślubu. — Zwolnienia od przysięgi przyrzekającej i ślubu 190

B. OBOWIĄZEK WZGLĘDEM SAMEGO SIEBIE.

ROZDZIAŁ XI. — TROSKA O DUSZĘ.

30. Pojęcie chrześcijańskiej miłości samego siebie. —

Troska o zbawienie duszy. — O wykształcenie umysłowe. — Lektura 196

31. Wybór stanu

Powaga zagadnienia. — Czynniki naturalne decyzji. — Własne ognisko domowe. — Powołanie kapłańskie . . . 203

32. Wykształcenie charakteru

Pojęcie podstawowe. — Naczelne zasady pracy. — Środki religijne. — Środki naturalne 212

ROZDZIAŁ XII. — TROSKA O CIAŁO.

33. Pokierowanie popędem samozachowawczym

Boże pochodzenie popędów przyrodzonych. — Zabiegi P. Jezusa o uśmierzaniu popędu samozachowawczego, zabiegi Kościoła. — Obowiązki względem ciała. — Zagadnienie sportu 219

34. Wrogowie popędu samozachowawczego. — Wstrze-

mięźliwość w pokarmach. — Niebezpieczeństwa alkoholizmu. — Grzechy przeciwne trosce o ciało; samobójstwo 226

35. Opanowanie popędu rodzajowego

Boski początek i cel tego popędu. — Piękno i potęga czystości. — Trudności w jej zachowaniu. — Grzechy przeciw przykazaniu szóstemu 233

36. Przyczyny upadków przeciw szóstemu przykazaniu.

— Ich skutki dla duszy i ciała. — Środki ochrony i utrzymania czystości. — Konieczność jej zachowania w całym życiu 240

C. OBOWIĄZKI WZGLĘDEM BLIŹNIEGO.

Str.

ROZDZIAŁ XIII. — BLIŹNI JAKO JEDNOSTKA.

37. Chrześcijańskie pojęcie bliźniego. — Istota miłości bliźniego i jej przymioty. — Jej pobudki. — Rola sprawiedliwości; zasadnicze prawa bliźnich . . . 248
38. Prawo pierwsze — do zbawienia duszy
Najwyższym dobrem osiągnięcia celu ostatecznego. — Pomoc w tym obowiązkiem sprawiedliwości i miłości. — Poczucie odpowiedzialności za drugich. — Zakaz zgorszenia . . . 255
39. Prawo drugie — do prawdy
Rola prawdy w życiu ludzkim. — Istota kłamstwa; jego złość moralna. — Grzechy pokrewne. — Wyjątki od prawa . . . 261
40. Prawo trzecie — do poszanowania godności ludzkiej i honoru
Pojęcie i wartość godności człowieka. — Obowiązek właściwego odnoszenia się do ludzi. — Pojęcie honoru; wykroczenia przeciw prawu do niego. — Wyjątki od prawa . . . 267
41. Prawo czwarte — do życia i zdrowia
Wartość życia i zdrowia ludzkiego; obowiązek jego poszanowania. — Grzechy przeciwne: zabójstwo, szkoda na zdrowiu. — Pojedynyk. — Wyjątki od prawa . . . 274
42. Prawo piąte — do własności prywatnej
Instytucja własności prywatnej i jej uzasadnienie. — Jej przeciwnicy. — Pojęcie własności w nauce katolickiej. — Obowiązek jałmużny . . . 281
43. Nabycie własności
Formy pierwotne. — Formy pochodne (Umowy). — Umowy zależne od przypadku. — Praca i uczciwość . . . 289
44. Naruszenie własności i obowiązek naprawy
Kradzież i rabunek, oszustwo, lichwa i wyrządzanie szkody. — Wyjątki od prawa. — Obowiązek odszkodowania. — Jego okoliczności; warunki zwolnienia . . . 296

Str

ROZDZIAŁ XIV. — BLIŹNI JAKO RODZINA.

45. Małżeństwo katolickie. — Władza Kościoła nad nim. — Jedność małżeństwa. — Nierozerwalność; nieszczęście rozwodów . . . 303
46. Wzajemne obowiązki małżonków. — Rodzina chrześcijańska. — Małżeństwa mieszane. — Beżenność kapłanów (celibat) . . . 311
47. Obowiązki rodziców względem dzieci. — Sztuka wychowania. — Obowiązki dzieci względem rodziców. — Chlebobdawca i sługa . . . 318

ROZDZIAŁ XV. — BLIŹNI JAKO SPOŁECZEŃSTWO —
A) KOŚCIELNE.

48. Kościół jako społeczeństwo nadprzyrodzone. — Władza prawodawcza Kościoła. — Przykazania kościelne. — Dyspenza . . . 325
49. Obowiązki katolickie względem Kościoła
Poznanie i zrozumienie. — Cześć i uszanowanie. — Miłość i ofiarność. — Posłuszeństwo i dobra wola . . . 331
50. Akcja Katolicka
Nowe kierunki organizacji i wykszolenia. — Wznowienie idei apostołstwa świeckich. — Jego nowe formy i zadania w Akcji Katolickiej. — Akcja a młodzież . . . 339

ROZDZIAŁ XVI. — BLIŹNI JAKO SPOŁECZEŃSTWO —
B) ŚWIECKIE.
(PAŃSTWO, OJCZYZNA).

51. Chrześcijańskie pojęcie państwa i jego początek. — Państwo a religia i moralność. — Obywatel-katolik. — Obowiązek uczestnictwa w wyborach . . . 346
52. Państwo a Kościół
Zasady wzajemnego stosunku i różne jego formy. — Sprawy wspólne Kościoła i państwa. — Konkordaty. — Obowiązki obywateli względem Państwa . . . 353
53. Miłość Ojczyzny
Pojęcie Ojczyzny i patriotyzmu. — Jego przejawy i obowiązki w dziedzinie duchowej. — W dziedzinie materialnej. — Patriotyzm a szowinizm narodowy . . . 359

54. Zagadnienie społeczne

Jego istota. — Próby rozwiązania: a) socjalizm —
b) komunizm. — Chrześcijańska nauka społeczna . . . 370

ROZDZIAŁ XVII. — ETYKA ZAWODOWA.

55. Pojęcie zawodu i przygotowanie się do niego. —
Potrzeba dalszego kształcenia się w zawodzie. —
Obowiązki moralne zawodowe. — Dwa przykłady
etyki zawodowej (lekarz, adwokat) 377

DOMÓWIENIE. — U KRESU DROGI KU SZCZĘŚCIU.

56. Jedyna prawda i najwyższa wartość etyki Chrystu-
sowej. — Ona drogowskazem etycznego wyrobienia
jednostki. — Kamieniem węgielnym rodziny, narodu
i państwa. — Rękoią spokojnej i szczęśliwej śmier-
ci u progów wiekuistego szczęścia 386

DWADZIEŚCIA ARTYSTYCZNYCH WIDOKÓWEK

Z KOŚCIOŁA NAJŚW. MARIII PANNY
W KRAKOWIE

i

Z OŁTARZA WITA STWOSZA
PO JEGO POWROCIE Z NIEWOLI NIEMIECKIEJ

CENA JEDNEJ WIDOKÓWKI 10— ZŁ.
PRZY WIĘKSZYM ZAMÓWIENIU DUŻY OPUST.

„WYDAWNICTWO MARIACKIE“,
KRAKÓW, UL. SZPITALNA 2.